

Glitters en tranen

Glitters en tranen

Ingrid Mijnes

Schrijver: Ingrid Mijnes
Coverontwerp: Sjef Weller
ISBN: 9789464850765
© Ingrid Mijnes

Inleiding

Dit boek gaat over het leven van Joyce Gerritsen. Joyce is eigenaar van sportschool Women's Joy (WJ) aan de Rode Kruislaan in Diemen. Zoals de naam doet vermoeden, is WJ een sportschool uitsluitend voor vrouwen. Voor mij en vele anderen is Joyce een lieve, sportieve en bijzondere vriendin. Zij heeft zo haar eigenaardigheden en buien, maar wie heeft die niet? Echter, in haar geval kan het nogal eens misgaan. Tijdens de sportlessen merk je hier overigens niets van, ze gaat altijd voluit en geeft goed les. Ze is een echte professional en houdt werk en privé gescheiden. Na het sporten komen echter de verhalen los als we aan de lange tafel in de gemeenschappelijke ruimte uitblazen met een kop koffie of thee. Elke vrouw kan haar verhaal doen en de meest hilarische anekdotes, trieste gebeurtenissen en ontroerende herinneringen komen letterlijk op tafel. De ene keer lopen de tranen over de wangen van het lachen, de andere keer van verdriet en medeleven. Je zou kunnen zeggen dat het wereldje van WJ een weerspiegeling is van onze maatschappij in het klein. De verhalen en belevenissen die Joyce ons vertelt, zijn van een andere orde. Door haar openheid en de daarbij behorende oprechte emoties worden we als het ware haar leven binnengezogen. Er komt een wisselend scala aan bijzondere en aangrijpende verhalen langs en we worden regelmatig getraakteerd op seksueel getinte opmerkingen en/of grapjes. Joyce kent geen schroom. Ook de waan van de dag komt op de proppen en deze zorgt altijd voor voldoende

gespreksstof. Ik sport nu ongeveer driekwart jaar bij WJ en uit de verhalen en opmerkingen van Joyce begrijp ik dat zij een lieve, zorgzame, maar ook complexe vrouw is. Een vrouw die leeft met de gevolgen van aangrijpende gebeurtenissen die voornamelijk in haar jeugd hebben plaatsgevonden. Ze heeft me verteld dat haar man Rick meerdere malen geopperd heeft dat ze een boek zou moeten schrijven. Een boek over haar hectische jeugd en de invloed daarvan op haar verdere leven. Waarin ook haar bizarre belevenissen in de roerige jaren 70, de jaren van vrijheid en blijheid, voorbijkomen. En hier kom ik om de hoek kijken. Mijn naam is Ingrid Mijnes en ik ben auteur. Ik heb eerder boeken geschreven en uitgegeven, en was toe aan een 'nieuwe uitdaging' zoals men dit tegenwoordig zo mooi formuleert. Joyce en ik hebben de handen ineengeslagen en zijn aan de slag gegaan. Ik ben benieuwd naar haar verhalen en hoop haar tijdens dit proces beter te leren kennen én vooral te begrijpen. We gaan terug naar de bron, de oorsprong die ten grondslag ligt aan haar stress, emoties, onzekerheden en wisselende buien.

Op verzoek van Joyce gieten we ons 'project' in dagboekvorm waarin heden en verleden de revue passeren.

2020, een jaar om (nooit) te vergeten

Dit verhaal begint in de tijd dat het COVID-19-virus rondwaart met wereldwijde ingrijpende consequenties tot gevolg. Het jaar 2020 kreeg een bittere nasmaak voor iedereen. Musea, theaters, discotheken, kroegen en restaurants, bibliotheken én sportscholen werden verplicht de deuren te sluiten. Slechts essentiële winkels bleven open, zoals supermarkten, slagers en viswinkels. Een beetje tegenstrijdig en misschien zelfs bizar te noemen, was dat ook slijterijen open mochten blijven. Maar er golden wel strikte regels. Iedereen moest verplicht een mondkapje dragen, de winkelwagens/mandjes werden voor en na gebruik ontsmet en contant geld was uit den boze. Het was een bizarre, surrealistische tijd, waarin ook Women's Joy de deuren moest sluiten. Joyce deed haar best om de leden tegemoet te komen door bijvoorbeeld met een groep op bepaalde afstand van elkaar buiten te lopen. Of in het park te trainen of boksen. Hoe dan ook: alles was anders en de mensen waren compleet van slag. Zoals elke andere ondernemer in deze tijd, had ook Joyce het moeilijk. Niet elk lid wilde de contributie doorbetalen, ondanks de geboden alternatieven. En omdat de inkomsten sterk terugliepen, groeide de angst om het voortbestaan van WJ. Voor Joyce, die al jaren aan te veel stress leed, kwam er door deze ontwikkelingen een schep onzekerheid bovenop. Op 22 oktober 2020 kreeg zij een zwaar hartinfarct. Om haar te kunnen opereren werd haar borstkas opengeklapt. Om de vijf bypasses die nodig waren aan te kunnen leggen, werden er aderen uit haar benen en de zijkant van haar borst gehaald. Op het

moment van het hartinfarct was zij slechts eenenzestig jaar jong. Het nieuws kwam bij haar gezin en bekenden aan als een mokerslag. Ze werd wakker met het besef dat het kantje boord was geweest. Het heeft diepe indruk gemaakt en de schrik zat er goed in. Na de operatie volgde een traject van revalidatie. Joyce hield vol en kwam terug. In maart/april 2021 werden na maanden de coronarestricties grotendeels opgeheven. Joyce had deze maanden gebruikt om te revalideren. Toen de restricties werden opgeheven, kon ook WJ de deuren weer openen en was Joyce klaar met haar revalidatie. Haar lichaam moest wellicht conditie opbouwen, maar fysiek kon ze de wereld weer aan. Psychisch was echter een ander verhaal. Was ze normaal al vrij snel emotioneel, nu dwarrelden de waterlanders om de haverklap over de wangen. Dit stukje genezing zou langere tijd in beslag nemen. Een groot lichtpunt was er wel: Joyce had haar hartinfarct overleefd en stond weer volop in het leven. Ook WJ was deze donkere periode goed doorgekomen en had het in zekere zin ook overleefd.

Maandag 18 oktober 2021

Joyce

Na een pittige les zaten we met z'n allen om de tafel aan de koffie. Zoals gewoonlijk zat Joyce aan het hoofd. De onderlinge gesprekken gingen alle kanten uit. Van de mooie sweater die Joyce droeg naar de tandarts, van de stad Groningen naar het feest aanstaande zondag. Hierbij rees de vraag of er een dresscode was of dat we zelf konden bepalen wat we aantrokken. Het laatste dus, alleen geen hoge hakken in verband met de vloer in de sportzaal. Natuurlijk komt Joyce zelf in blingbling. Zondag 24 oktober vieren we het vijftienjarig bestaan van Women's Joy. En het feit dat het komende vrijdag een jaar geleden is dat Joyce door een hartinfarct werd getroffen. Toen de koffiepote leeg was en de vrouwen elk hun weg gingen, bleven Joyce en ik over. Terwijl Joyce nog even met de zwabber over de vloer van de sportzaal gaat, sta ik bij de Senseo en dwalen mijn gedachten af naar het begin. Ruim drie kwart jaar geleden heb ik Joyce leren kennen via een oude gezamenlijke vriendin, Gerda. Bij die kennismaking nodigde Joyce me uit om bij WJ een proefles te volgen. Het beviel me goed en ik werd lid. Onze frêle vriendin van negentig is inmiddels overleden. De afgelopen maanden heb ik Joyce beter leren kennen en ben ik bekend geworden met haar wisselende buien en onzekerheid. Maar ook met haar goede en unieke manier van lesgeven, de muziek, haar humor en haar regelmatige opmerkingen met betrekking tot seks. Zij ziet er altijd goed verzorgd uit en is met haar hoogblonde haar en helgroene ogen een opvallende

verschijning. Joyce is gek op blingbling, glitters dus, de kleuren roze, goud, zwart, rood en avontuurlijke printen. Daarnaast zijn sportschoenen met de nodige glitters en kleuren haar favoriet. Veel mensen kennen haar, ook in Diemen waar ze elke dag vanuit Park de Meer aan de Middenweg op weg naar WJ doorheen fietst. Joyce beschikt over een groot hart voor haar medemens, is invoelend en zeer gevoelig. Op zich een mooie eigenschap, maar dit leidde nogal eens tot verkeerde inschattingen van mensen. Haar hart werd in de loop der jaren dan ook meerdere malen gebroken. Haar hartinfarct was de druppel in een reeks gebeurtenissen waar ze geen grip op had en psychisch onder leed. Het besef dat het leven zomaar ineens voorbij kon zijn, was na het infarct dan ook diep doorgedrongen.

Joyce is klaar met de zwabber en de mokjes zijn met koffie gevuld. Ik zet ze op tafel en we gaan zitten. We hebben afgesproken om op deze, voor Joyce vertrouwde omgeving, te beginnen aan het boek. Ik zet mijn voicerecorder aan en we kunnen starten.

Ontstaan van Women's Joy

'Nou Joyce, daar gaan we dan. Allereerst wil ik zeggen dat ik het erg moedig van je vind dat je jouw levensverhaal wilt delen. Door bepaalde opmerkingen die je zo her en der plaatst, vergezeld met de nodige emoties, begrijp ik dat je het vroeger erg moeilijk hebt gehad en er nog steeds de last van meezeult. Ik ben benieuwd naar die aangrijpende gebeurtenissen. Maar omdat we aanstaande zondag het vijftienjarig bestaan van jouw sportschool vieren, wil ik je eerst

wat vragen over het ontstaan van WJ. Je hebt me eerder eens verteld dat WJ in 2006 werd opgericht door jou en ene Wouter. Zelf heb ik deze Wouter nooit ontmoet. Ik heb begrepen dat hij na de oprichting al snel uit beeld verdween. Waar kende je hem van en wat is er met hem gebeurd?’

Joyce slaat haar felgroene ogen op en kijkt me serieus aan. Vervolgens kijkt ze omlaag naar haar kop en terwijl ze wat melkpoeder door haar koffie roert, begint ze te vertellen.

‘Dat is een mooi, maar ook verdrietig verhaal. Ik kende Wouter uit de tijd dat ik als gastvrouw werkte in een zorgcentrum aan de Polderweg. Hij was een van de bewoners die er een kamer had. Wouter had een hersenbloeding gehad en een gevolg hiervan was dat hij zijn hoofd niet meer kon draaien. Hij was een korte, gezette man met een nogal vierkant postuur en een bijzonder grote mond waarmee hij iedereen op stang joeg. Daarnaast was hij ook aardig en kon hij ontzettend genieten van de kleine dingen in het leven. Hij kende mensen bij sportschool Jerry’s op het KNSM-eiland in Amsterdam, waar ik twee uur per week sportles gaf. Wouter vond het heerlijk om dan met mij mee te gaan. We reden in zijn automaat en omdat hij zijn nek niet kon draaien, fungeerde ik als navigator. Ik zat naast hem en keek als een soort rijinstructeur in de spiegels en om me heen. “Ja, je kunt naar rechts. Er komt niets aan. Nee, even wachten, een fiets.” Zie je het voor je? Zo ging dat dan.

Terwijl ik les gaf, zat hij aan de bar te genieten. Op een dag vroeg hij mij waarom ik eigenlijk niet voor mezelf begon. Ik had immers de diploma’s op zak en

had zichtbaar plezier in het sporten en lesgeven. Een eigen sportschool leek hem echt iets voor mij. Ik vertelde hem dat ik daarvoor de financiële middelen niet had. Waarop Wouter direct reageerde door te zeggen dat hij die wél had en bereid was ze aan mij te geven. Bij thuiskomst sprak ik er met Rick over die nogal sceptisch reageerde. Hij vroeg zich af of Wouter überhaupt wel te vertrouwen was. En eerlijk gezegd was dit een reële vraag, omdat er bij Wouter om de haverklap blauwe enveloppen op de mat verschenen. Hij had dan ook 'een dingetje' met de belastingdienst. Dit 'dingetje' stamde uit de tijd dat Wouter samen met zijn vriendin een poolcentrum in Amsterdam-Noord runde. Hoewel het een goedlopende zaak was, gaf zijn vriendin meer geld uit dan er binnenkwam en had de belasting het nakijken. Toen ze na vijftientig jaar uit elkaar gingen, hadden de schulden zich opgebouwd en had Wouter geen rooie cent meer over. Op een gegeven moment wilden Rick en ik een andere auto aanschaffen. Toen het zover was en we de auto konden ophalen, bleek dat het benodigde bedrag om de een of andere reden niet op onze rekening was gestort. Het feest ging niet door, we kregen de auto niet mee. Toen ik dit later aan Wouter vertelde, kwam hij direct met het benodigde geld tevoorschijn en legde het op tafel. Hij zei dat ik er niet moeilijk over moest doen en de auto gewoon moest ophalen. Toen ik thuiskwam, reageerde Rick blij verrast. 'Wouter valt me niet tegen, hij houdt zich aan zijn woord. Ga maar kijken voor een sportruimte.'

En zo begon onze speurtocht op internet naar een geschikte ruimte voor mijn sportschool. Als eerste stuitte we op een pand op de Middenweg. Deze

locatie bleek echter niet handig. Sowieso was de ruimte te klein en kon men er niet parkeren. Daar kwam bij dat het pand midden in een woonwijk stond. Dat leek met het oog op het draaien van muziek tijdens de lessen niet handig. We zochten verder en kwamen op dit pand aan de Rode Kruislaan terecht. We zijn gaan kijken en het leek Wouter meteen al helemaal niets. Het was er een enorme smeerboel, het water stond tot aan de enkels, het stonk en de muizen renden er vrolijk in het rond. Maar ik zag juist wel potentie. Omdat het pand leeg stond, was het overzichtelijk. De ruimtes waren groot genoeg en er waren douches en toiletten aanwezig. Er waren ook een keuken en een bar. In de sportzaal zelf hingen grote spiegels tegen een wand en daarnaast was er ruimte voor een kantoor en een kleedkamer. Parkeren was hier geen probleem, want er was genoeg ruimte voor auto's én fietsen. Door de belastingperikelen van Wouter kon het bedrijf Women's Joy niet officieel op zijn naam worden geregistreerd, dus werd ik enig eigenaar. Wouter leende mij het geld en het opknappen kon beginnen. Als eerste werd het zaak om het water weg te werken, zodat de boel kon drogen. Nadat het meeste water was weggeveegd, werden vochtvreters ingezet om het vocht uit de vloeren en muren te trekken. Er kwamen nieuwe tl-lampen en de toiletten werden grondig gereinigd. Daarna was het de beurt aan de schilders. Binnen korte tijd zag het pand er goed uit en werd mijn droom verwezenlijkt: mijn eigen sportschool was een feit.'

'Lijkt me een bijzonder gevoel om eigenaar te worden van je eigen sportschool,' zeg ik vol bewondering.

‘Ja, dat was het zeker. Ik was en ben erg trots en Wouter enorm dankbaar voor zijn hulp.’

‘Hoe kwam je op de naam?’

‘De naam bedachten Wouter en ik samen. We besloten dat de eerste letters van onze voornamen de beginletters moesten vormen. Omdat de sportschool alleen toegankelijk is voor vrouwen, kwamen we op de huidige naam Women’s Joy met de ‘W’ van Wouter en de ‘J’ van Joyce. Vervolgens was het tijd om voor naamsbekendheid te zorgen en leden te werven. Ik was ondertussen gestopt met lesgeven in buurthuizen, maar heb er wel vrouwen kunnen overhalen om bij WJ te komen sporten. Mijn eerste leden had ik binnen en de rest volgde vanzelf.’

‘Dat zijn de vrouwen die hier al vanaf het begin komen? Je hebt ze bij de buurthuizen weggekaapt? Goede zet.’ Ik moet even lachen. ‘Hoe verging het Wouter tussen al die vrouwen?’

‘Ja, dat klopt.’ Joyce lacht ook. ‘Die vrouwen zijn gestopt bij de buurthuizen en sommigen ken ik inderdaad al erg lang. We hebben samen dan ook veel meegemaakt. Wat Wouter betreft, die behoorde bij de inboedel. Hij kwam vaak langs en zat dan op een bruin bankje dat tegen de muur tegenover de bar stond. Zo liep hij de vrouwen niet voor de voeten en had hij het prima naar de zin. Zat hij lekker een biertje te drinken.’

Ik kijk even rond. ‘Waar stond die bar eigenlijk?’

‘Waar nu deze tafel staat. Onder de tafel is het fundament van die bar nog aanwezig.’

‘Spannend hoor, je eigen sportschool, inderdaad iets om trots op te zijn! Bracht het direct genoeg geld in

het laadje of bleef de noodzaak om op de Polderweg te blijven werken?’

‘Ik werkte niet meer op de Polderweg, maar via Cordaan in zorgcentrum Berkenstede in Diemen-Zuid. Later kreeg ik via een interne sollicitatie werk in Berkenstede zelf en werkte ik niet meer voor Cordaan. Het werken daar viel me rauw op mijn dak. En dan bedoel ik niet het verzorgen van de bewoners of het verwijderen van vieze luiers. Daar had ik geen moeite mee. Waar ik wél moeite mee had, was de manier waarop men met de bewoners omging. Dat stuitte me flink tegen de borst.’

‘Hoe dat zo?’

‘Ik werd doodziek van het verzorgend personeel dat die kwetsbare mensen afkatte, afbekte en voor de gek hield. Ik vond het mensonterend en nam op staande voet ontslag. Vanaf toen had ik geen extra inkomsten meer en restte mij slechts het werk op de sportschool. Maar het was het dubbel en dwars waard.’

‘Wat dapper van je, Joyce. Dat was een sprong in het diepe. Hoe reageerde Wouter hierop?’

Joyce trekt een verdrietig gezicht. ‘Terwijl ik in een goede flow zat, ging het slecht met Wouter. Ik ging een keer bij hem langs en schrok verschrikkelijk toen ik hem zag. Zijn gehele oogwit was geel. Ik heb er direct een dokter bij gehaald, waarna de nodige onderzoeken startten. De uitkomst was een klap in het gezicht. Wouter leed aan uitgezaaide alvleesklierkanker. Binnen twee maanden was hij overleden. Op zijn sterfbed vroeg hij mij om het geleende geld aan zijn dochter te geven. Hij had ook kleinkinderen en wilde hun iets nalaten. Natuurlijk heb ik dat gedaan. Op zijn begrafenis heb ik een mooi woordje

gesproken, dit was immers het laatste wat ik voor mijn dierbare vriend kon doen.'

'Goh, Joyce. Wat een triest einde. Dat je hem zo snel na de oprichting van WJ moest missen, was vast erg moeilijk.'

'Ja, dat was het ook. Ik vond het heel erg dat hij er ineens niet meer was. Hij heeft niet lang van WJ en het bruine bankje kunnen genieten. In feite heb ik dit allemaal aan hem te danken.' Joyce laat haar ogen spreken als ze om zich heen kijkt.

'Dat is zeker waar, maar vlak jezelf niet uit. Jij bent erin geslaagd om WJ te doen uitgroeien tot een volwaardige, goede en gezellige sportschool. Hij zal trots op je zijn!'

Joyce staat op en loopt naar de Senseo. 'Ik heb thuis een plantje van Wouter staan. Hij wilde eens een bonsaiboompje. Omdat ze in die tijd nog erg duur waren, heb ik iets gekocht wat erop leek. Een soort ficus op stam. Toen hij overleden was, heb ik het plantje mee naar huis genomen. Elke keer als ik het water geef, zeg ik Wouter even gedag. Wil jij nog koffie?', vraagt ze.

'Ja lekker.'

Ik pak de voicerecorder en druk op de stopknop. Zolang de koffie doorloopt, zijn we allebei stil. Joyce staat aan het aanrecht met de rug naar mij toe en aan haar houding te zien kijkt ze op haar mobieltje. Ze lijkt door haar berichten te scrollen om te kijken of er iets belangrijks tussen zit. Zo blijft ze op de hoogte van wie er wel en niet aanwezig zullen zijn tijdens de lessen. Ik staar voor me uit en laat haar verhaal over Wouter op me inwerken. Jammer dat hij zo snel uit beeld was, en wat moedig van Joyce om de kar alleen

te trekken. Als de twee kopjes gevuld zijn, komt ze terug naar de tafel en zet de kopjes neer.

‘Nog belangrijk nieuws?’, vraag ik.

‘Een afzegger voor vanavond. Dat komt goed uit, want de les is erg vol.’

Ik roer door mijn koffie en kijk naar Joyce die voor de tafel staat, voorover bukt en haar dikke hoogblonde haar losgooit om het vervolgens weer in een staart te wurmen.

‘Goed, Joyce. Bij dezen heeft Wouter zijn welverdiende plaats in je boek gekregen.’

Joyce glimlacht even en gaat zitten. Ik doe een zoetje in mijn koffie en zet vervolgens de voicerecorder weer aan.

‘Dit was het verhaal van Wouter en het begin van de sportschool. Voor we in je verleden duiken, eerst een andere vraag. Wie spelen er op dit moment een belangrijke rol in je leven?’

‘Natuurlijk op de eerste plaats mijn gezin en mijn moeder. Ik ben 28 jaar met Rick getrouwd en ik kan je zeggen dat hij mijn anker is. Hoe onstabiel ik ben, des de stabiel is hij. Rick is realistisch en down-to-earth. Ik heb dat echt nodig. Hij werkt al tientallen jaren bij de politie. Dan is er onze zoon Jorick. Hij lijkt erg op mij, ook een blondje. Jorick is getrouwd met Nathalie, dochter van een uit Suriname afkomstige Creoolse moeder en een Hollandse vader. Ik heb er een lieve, mooie schoondochter bij. Ik realiseer me steeds beter dat ik door mijn gedrag de afgelopen jaren Rick en Jorick veel verdriet heb gedaan. Daar heb ik veel spijt van. Ik zal hier later op terugkomen. Verder natuurlijk mijn moeder, Nancy, van wie ik zielsveel hou, maar o zo moeilijk mee door één deur

kan. De laatste tijd gaat ons onderling contact beter, maar we hebben nogal wat conflicten achter de rug. Het blijft ingewikkeld. Daarnaast zijn er vragen waar ik heel graag antwoorden op wil hebben, maar die geeft ze me niet. Ze heeft een moeilijk leven gehad en wil over bepaalde tijden absoluut niet praten. Ze heeft zich er totaal voor afgesloten, wat voor mij erg frustrerend is. Maar ik hou van haar en wil haar absoluut niet kwijt. Dan is er nog mijn broertje Ossie, die heel belangrijk voor me is, al ligt de omgang met hem nogal gecompliceerd. Hij woont samen met Sien een lieve, kwetsbare Surinaamse vrouw. Dan heb ik twee tantes, Truus en M. Met de jongste, M, heb ik geen contact meer. Verder heb ik lieve vriendinnen bij WJ en een paar daarbuiten. Ook zij zijn erg belangrijk voor me.'

'Ja, dat merk ik wel. Je kunt hier altijd je ei kwijt. Het is een fijne groep vrouwen. Goed, zullen we beginnen bij het begin? Wil je vertellen waar en wanneer je ter wereld bent gekomen en over het gezin waar je in opgroeide? Op deze manier lopen we langzaam door je leven.'

Joyce komt iets van de kruk naar voren en legt haar ellebogen op tafel te rusten.

'Terug naar het begin dus. Ik ben geboren op eerste kerstdag 1959 in een opvanghuis voor ongehuwde moeders. Mijn moeder was al een aantal maanden zwanger toen ze in een opvanghuis in Valburg terechtkwam. Daar werden ongehuwde moeders opgevangen, die vaak onder dwang van meneer pastor hun kindje direct bij de geboorte afstonden. Deze vrouwen bevielen regelmatig met een blinddoek voor hun ogen. Direct na de geboorte werden de

baby's weggehaald en ter adoptie aangeboden. Mijn moeder was echter zeer stellig in haar overtuiging dat ze mij absoluut niet ging afstaan. Na mijn geboorte kon ze niet direct met mij het tehuis verlaten. Ze was ongehuwd en minderjarig, en dus moest er eerst een voogd worden aangesteld. Mijn oma nam deze rol met liefde op zich en had de nodige stappen ondernomen. De procedure om de voogdij rond te krijgen duurde echter lang. En tot die tijd was Nancy verplicht om in de opvang te verblijven en te werken. Terwijl zij aan het werk was, werd ik door een verpleegster verzorgd. Op 13 maart 1960 werd ik door een dominee, ds. K.O. Finkensieper, gedoopt. Mijn doopnaam werd Martha Joziena de Vries, roepnaam Joyce.'

'Mooie naam. Hoe was het voor je moeder om samen met haar baby verplicht in het tehuis te moeten verblijven?'

'Ze vond het niets, wilde vrij zijn en zelf voor mij zorgen. In het opvanghuis had ze regelmatig ruzie met andere vrouwen, waarbij ze elkaar zelfs in de haren vlogen. Na mijn geboorte verbleef zij er nog zo'n negen maanden en werd in september 1960 overgeplaatst naar een ander opvanghuis.'

'Je vertelde dat je moeder minderjarig was. Hoe oud was ze toen zij zwanger werd? En wie en waar is je vader?'

'Mijn moeder was zeventien en woonde destijds in een opvanghuis in Purmerend. De jaren hiervoor was er veel gebeurd in haar leven. De vader van mijn moeder werd in de Tweede Wereldoorlog gefusilleerd. Na de oorlog kwam er een nieuwe man in het leven van haar moeder. En met deze man, Tonny Kap, kreeg mijn oma nog drie kinderen. Toen mijn moeder

vier jaar oud was kwam de eerste, dochter Truus, zij werd in 1946 geboren. In 1951 kwam er een jongen bij, Han. En in 1956 werd het laatste kind geboren, weer een meisje, M. Na de geboorte van M. is mijn oma van Tonny gescheiden. De situatie thuis was onhoudbaar geworden. Nancy was aan het puberen en Tonny kon zijn tengels niet van haar afhouden. Daarnaast accepteerde hij haar niet als lid van het gezin. Hij mishandelde haar en het was constant bonje in de tent. Nu was Nancy ook niet de makkelijkste, zij was rebels en brutaal en liet Tonny regelmatig luidruchtig weten “dat hij haar vader niet was”. Mijn oma werd gedurende haar gehele huwelijk door Tonny mishandeld, gekleineerd en als voetveeg gebruikt. Zodra het thuis weer donderde, nam Nancy het op voor haar moeder en haar jongere zus Truus. Op een dag, na weer een flinke escalatie, had Tonny de nodige bedreigingen richting zijn vrouw en gezin geuit: “Nancy moet het huis uit of anders ...” Een gezinsvoogd besloot naar aanleiding van dit incident dat het beter was om Nancy uit huis te plaatsen. Nancy was nog maar een meisje, een puber van veertien, toen ze in een opvanghuis in Purmerend terechtkwam. Het huis werd gerund door een echtpaar dat door de kinderen met pa en ma ‘Boot’ werd aangesproken. Nancy fietste elke dag heen en weer van Purmerend naar haar school in Amsterdam. Toen ze zestien jaar was, ging ze vanuit het opvanghuis een keer uit. Het was Paasweekend en Nancy reisde af naar het immer bruisende Amsterdam. De stad zat, zoals gewoonlijk om deze tijd, bomvol toeristen. Het schijnt dat ze er een stel jongens uit Duitsland had ontmoet. Ze konden het

goed met elkaar vinden en Nancy trok de hele dag met hen op. Op een bepaald moment ging ze met de jongens mee. De knapen waren met een wit busje naar Amsterdam gekomen en hadden het op de Nieuwe Markt geparkeerd. Nancy ging ervan uit dat ze gewoon samen verder zouden praten, wat drinken en misschien wat flirten. Maar ze werd hardhandig achterin het busje geduwd en verkracht. In die tijd wist ze nog helemaal niets van seks en had geen enkele voorlichting gehad. Ze wist niet wat het gevolg van de verkrachting zou kunnen zijn. Dat besef drong pas later door, toen ze steeds dikker en zwaarder werd. In het tehuis was de groeiende omvang van Nancy opgevallen en men stuurde haar naar een arts. Daar bleek dat ze al bijna zeven maanden zwanger was. Terug in het tehuis bleek deze boodschap al te zijn doorgebriefd en was het echtpaar 'Boot' naarstig op zoek naar een ander opvanghuis. Tot dit geregeld was, mocht Nancy de deur niet meer uit en moest ze verplicht thuisblijven. Nancy droeg een schande met zich mee en was een slecht visitekaartje voor het tehuis. Toen er plek vrijkwam, werd Nancy overgeplaatst van Purmerend naar een opvanghuis voor ongehuwde moeders in Zetten. Twee maanden later werd ik geboren, als resultaat van de verkrachting. Met Pasen verwekt en op eerste kerstdag geboren.'

'Jee Joyce, wat een geschiedenis. En wat erg voor je moeder. Ze was nog zo jong, een tiener eigenlijk. Het hele gebeuren moet voor haar een trauma op zich zijn.'

Joyce staat abrupt op van haar kruk en loopt naar het aanrecht. Ze vult het waterreservoir van de Senseo en vraagt of ik nog koffie wil.

‘Nee, dank je. Liever een glaasje water.’

Ze staat met haar rug naar me toe, zodat ik haar gezicht niet kan zien. Met het vullen van de glazen ontwijkt ze wellicht opkomende gevoelens. Ze komt met twee glazen terug en zet er een voor me neer. Vervolgens gaat ze op haar kruk zitten en houdt haar handen stevig om het glas geklemd. Ik zie een bepaalde emotie in haar ogen opflikkeren.

‘Ja,’ begint ze rustig, ‘dat wás ook erg. Mijn moeder heeft zeker geen makkelijk leven gehad.’ Haar ogen lichten feller op en haar stem wordt luider. ‘Maar weet je wat ik ook erg vind? Dat ik mijn vader nooit heb leren kennen. Ik weet niet wie hij is of hoe hij eruitziet. Ik vraag me af of ik op hem lijk, want ik heb geen enkele foto van hem. Zo vraag ik me af of ik misschien iets van zijn karakter heb en welke interesses hij heeft. Sowieso weet ik niet eens of hij überhaupt nog leeft. Allemaal vragen die onbeantwoord blijven. Ik merk dat ik met het ouder worden er steeds meer moeite mee krijg dat ik nooit iets over hem te weten zal komen.’

‘Heb je geprobeerd hem te vinden?’

‘Echt wel, ik heb actief onderzoek gedaan. Zo ben ik de archieven ingedoken, heb DNA-onderzoek gedaan en hulp gevraagd bij het programma ‘Spoorloos’. Zij lieten weten dat het nog jaren zou duren voor ik aan de beurt zou zijn. Ik denk dat ze mijn zaak gewoonweg niet belangrijk of interessant genoeg vinden om op televisie uit te zenden.’

‘Wat jammer dat je niet verder komt. Het lijkt mij trouwens voor je moeder geen fijn onderwerp om over te praten. Het was voor haar een traumatische gebeurtenis die ze het liefst zou willen vergeten. Aan de andere kant is zij de enige die jou helderheid kan geven.’

Joyce wordt nog feller in haar betoog en haar ogen schieten nu vuur. ‘Als ik erover begin, dan zegt ze dat zij haar vader ook nooit heeft gekend. Maar ze weet wél waar ze vandaan komt. Ze werd midden in de oorlog, in 1942, geboren. Haar moeder kwam uit Amsterdam en haar vader uit Steenwijk, Friesland. Haar vader, mijn opa, was een verzetsheld en dat kostte hem, net als vele andere verzetsstrijders met hem, het leven. Hij werd opgepakt, in Scheveningen gevangengezet en op 24 april 1944 gefusilleerd op de Waalsdorpervlakte. Mijn moeder heeft foto’s in haar bezit, waardoor ze hem letterlijk kan zien. Ze heeft zich destijds kunnen inzetten om hem te herbegraven. Eerst lag hij jarenlang in een familiegraf in Leeuwarden, waar niemand hem kwam opzoeken of gedenken. Mijn oma kon niet naar Friesland toe en zijn Friese familie bleek geen interesse te hebben. Sinds 2000 rust hij op de erebegraafplaats te Loenen. Mijn moeder heeft hem zijn heldenstatus terug kunnen geven. Bij zijn graf staat: Hendrik de Vries, verzetsstrijder. Elk jaar is er een gedenkdag. Ik vind dat toch wel wat anders.’

In haar felle tirade zie ik een traan over haar wang glijden. Het raakt haar zichtbaar diep. ‘Sorry,’ zegt ze zacht.

‘Nee, dat hoeft niet hoor. Het is nu eenmaal een onderwerp waar je erg mee bezig bent. En ja, het is zeker niet hetzelfde.’

We stoppen voor vandaag, drinken de glazen leeg en maken ons gereed om weg te gaan. Nog een laatste check of de deur van de zaal op slot zit en de lichten uit zijn. Joyce trekt haar wollige halflange bruine jas aan, want het begint al aardig fris te worden. Ze loopt een stukje met me op tot we aankomen bij de flat waar ik woon. Dan stapt ze op haar fiets.

‘Zo eerst even naar de Deen om een broodje halen en dan naar de meiden van TOF. Tot morgen bij de gym!’ zegt ze en gaat ervandoor. Ik kijk haar nog even na en zie haar blonde staart in de cadans van de trappers heen en weer dansen. In mum van tijd is ze uit zicht.

Morgen is dinsdag. Joyce geeft dan les in ‘bewegen op muziek’ voor ouderen. Deze lessen geeft ze voor Stichting Welzijn Diemen in De Verbinding in het centrum van Diemen. Voor dezelfde stichting geeft ze ook stoelgym voor ouderen in Het Noorderlicht in Diemen-Noord. Op beide locaties ben ik ook van de partij. Niet alleen om mee te sporten, maar ook om haar daar te volgen.

‘Tot morgen!’

Donderdag 21 oktober

We hebben flink getraind en Joyce is in opperbeste stemming. Vandaag verschijnt een stukje in het Diemer Nieuws, ons wekelijks huis-aan-huisblad. Onder het kopje 'OnderOns' zal een foto van Joyce komen te staan met daaronder een kort interview. Natuurlijk zijn we allemaal benieuwd. Aanstaande zondag is het feest en er staat nog het een en ander op het programma. Niet voor Joyce, maar voor een klein groepje vrouwen die het feest organiseren. Karin en Rianne halen de nodige boodschappen in huis. Karin geeft les in yoga en pilates bij WJ en Rianne is een van de trouwe leden. Sasja, ook een trouw lid, gaat thuis aan de slag met de bereiding van lekkere hapjes. Zondag gaan Karin, Ineke, Sasja, Debbie en ik de boel versieren. We willen Joyce verrassen, maar zijn ons er terdege van bewust dat zij liever zelf de touwtjes in handen heeft. Ze is nu eenmaal een control freak en dat maakt deze taak voor ons een uitdaging op zich. Terwijl we na de les aan de koffie zitten, trek ik het vest aan dat ze voor mij aan het breien is. Er rest nog een mouw. Het dikke, kleurrijke vest past goed en staat prachtig. Vanwege de verplichte sluiting van de sportschool heeft Joyce het afgelopen jaar erg veel gebreid. Dit was tevens een welkome ontspanningsbezigheid na haar hartinfarct. Op het ogenblik loopt er in Diemen een aantal vrouwen rond in een zelfgebreid vest of trui van haar. Ook haar man Rick en hondje Caja zijn voorzien van een warme eigen creatie. Als de vrouwen later het pand verlaten, blijven Joyce en ik aan tafel zitten en vervolgen onze missie. Omdat ik nieuwsgierig ben

naar de ervaringen van Nancy in de opvanghuizen, val ik meteen met de deur in huis.

‘Hoelang bleef je moeder na je geboorte onder toezicht in het opvanghuis? En hoe verging het baby Joyce?’

‘Ondertussen woonde ze al ruim een jaar in opvanghuizen, toen ze tijdens het uitgaan een man tegenkwam. Deze man bood haar de kans op een ander bestaan. De procedure rond de voogdij was nog steeds niet rond. Nancy pakte deze kans dan ook met beide handen aan. Ze was nog steeds minderjarig, maar het moment dat zij trouwde kon ze de opvanghuizen vaarwelzeggen. Nancy was eindelijk gelukkig: ze had een man, Jaap, een kind en een huis.

‘Wat fijn voor Nancy dat ze eindelijk alles op de rit had. Je zou zeggen: eind goed al goed. Maar ik geloof niet dat het zo uitpakte, hè?’

‘Het geluk duurde slechts een jaar. Jaap was zeeman en ging uit varen. Bij terugkomst nam hij een niet zo leuk souvenir mee voor zijn vrouw, syfilis. Nancy was er direct klaar mee en scheidde van hem. Voor mij heeft hij trouwens tijdens een van zijn zeereizen een grote bruine beer uit Polen meegenomen. Deze beer heb ik nog steeds, die is nu ruim zestig jaar oud en heeft mij als het ware m’n hele leven vergezeld. Als hij zou kunnen praten, had hij heel wat te vertellen.’

Joyce pakt haar mobiel en scrolt tussen haar bestanden. Als ze heeft gevonden wat ze zoekt, toont ze het mij. Ik kijk naar een flinke, bruine en wat versleten ogende beer die op een rood kussentje in een rieten stoel zit.

‘Echt een beer zoals ze die vroeger maakten. Hij heeft een lieve kop,’ zeg ik.

‘Ja hè. In elk geval ging mijn moeder na de scheiding voor een bepaalde tijd in Duitsland wonen en werken, en kon dus niet meer voor mij zorgen. Ik was ondertussen een peuter van twee en kwam bij mijn oma in huis. Toen mijn moeder later weer terug in Nederland was, bezocht ik haar in de weekenden. Maar ik bleef bij mijn oma wonen.’

‘Wat jammer voor Nancy. Net als ze denkt dat ze haar leven op de rit heeft, valt het in duigen. Jij was nog zo klein, hoe was het bij je oma?’

‘Het was er fijn en ik voelde me er veilig. Mijn oma woonde in de Krugerstraat in Amsterdam-Oost. Het huis was niet groot. In één slaapkamer sliepen de twee tantes bij elkaar in één bed. Oom Han had een eigen kamer en oma sliep in een opklapbed. Ik was dus nog erg klein en sliep een tijdje tussen mijn twee tantes, Truus en M. in. Toen zij ouder werden, veranderde deze situatie. Truus werd verliefd op ene Pieter en ging trouwen. Ze verliet het huis en vanaf dat moment sliepen M. en ik ieder in ons eigen bed. M. en ik schelen slechts vier jaar en ik zag haar dan ook meer als een oudere zus. Ik heb fijne herinneringen aan de eerste jaren bij mijn oma, ook minder leuke. Zo weet ik nog dat ik van oma uit naar de kinderopvang ging. Die kinderopvang was in de Eerste Van Swindenstraat en heette destijds “Kleine Kinderen Bewaarplaats”. Toevallig fietste ik er laatst langs en zag de naam boven de deur staan. Meteen overviel me de geur van zeep.’

‘Bizar hè, hoe herinneringen werken en je direct de geur van zeep rook. Heb je nog andere herinneringen aan dat huis?’

‘Ja, de lange rij tafels waar de kinderen aan zaten. En dat we er een middagslaapje deden. Deze “Kleine Kinderen Bewaarplaats” hoort bij de minder leuke herinneringen.’

‘Het was dus zoiets als de crèche tegenwoordig, maar dan massaler?’

‘Ja, zoiets.’

‘Kun je nog iets vertellen over de tijd bij je oma? Wat betekende zij voor je?’

‘Mijn oma was er altijd voor mij. En de eerste jaren bij haar thuis waren fijn. Ik vertelde je al dat oma na de geboorte van M. van haar man Tonny scheidde. Later kwam er een andere man in haar leven, Kees.’ Bij het uitspreken van die naam zie ik Joyce zichtbaar rillen.

‘Geen leuk figuur, zo te zien. Je moet er zelfs van rillen,’ reageer ik.

‘Dit is serieus moeilijk, hé!’ Een paar felle groene ogen schieten vuur als ze mij aankijkt.

‘Probeer het en anders gaan we over op een ander onderwerp.’

‘Nee, het moet toch een keer gebeuren.’ Het blijft even stil en het lijkt of ze nadenkt over waar te beginnen. Dan slaakt ze een diepe zucht.

‘Voor ik over hem vertel, wil ik eerst nog even terug naar het begin. Mijn eerste jeugdherinnering is dat ik als vierjarige boven aan de trap zat. Mijn moeder woonde destijds in Den Haag, waar ze ’s avonds werkte. Ik zat boven aan de trap te wachten. Ik wachtte op het moment dat mijn moeder weg zou gaan en op de komst van mijn oppas, buurvrouw

Bovenwater. De geluiden die voorafgingen aan het vertrek van Nancy weet ik nog goed. Zoals het rinkelende geluid van een bos sleutels die ze oppakte om in haar tas te stoppen. Het zwiepen van een kledinghanger, omdat ze haar jas van de kapstok pakte. Vervolgens liep ze netjes gekleed langs me heen de trap af. Bij de beneden-deur riep ze gedag en daarna sloeg ze de deur achter zich dicht. Met het dichtslaan van de deur begon ik me raar te voelen, eigenlijk heel erg leeg vanbinnen. Ik begon te huilen.’

‘Is dit je eerste herinnering als kind? Een afscheid gevolgd door een leeg gevoel? Dat is geen fijne herinnering, Joyce.’

‘Ja, dat ik boven aan de trap zat, is mijn eerste herinnering. Mijn eerste gedáchte als ik terugdenk aan die tijd, is dat ik leefde in een wereld van volwassenen. In de wereld van mijn moeder werd ik regelmatig geconfronteerd met andere woningen en “vaders”. Het leven was voor mij constant aanpassen en aanvaarden. Een dag voor mijn zesde verjaardag werd in Rotterdam mijn broertje Ossie geboren. Ik zal later uitgebreid over hem vertellen. In het kort komt het erop neer dat Ossie, toen hij een jaar oud was, in een kindertehuis werd geplaatst. Mijn moeder moest werken en er was niemand anders die voor hem kon zorgen. Het huis van oma was klein en vol. Bovendien had mijn oma haar handen vol aan Han, die schizofreen was en allerlei gekke dingen uitspookte. Ossie en ik gingen de weekenden naar onze moeder. Aan het eind van het weekend moesten wij afscheid nemen van elkaar. Hij ging terug naar het kindertehuis, mijn moeder naar haar adres en ik terug naar mijn oma. Deze gang van zaken begreep ik totaal niet